

**Tentamen medicum inaugurale, de hepatitis ... / eruditorum examini
subjicit Lachlanus Maclean.**

Contributors

Maclean, Lachlan.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Edinburgi : Excudebat Adamus Neill cum sociis, 1790.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/aqy2eetf>

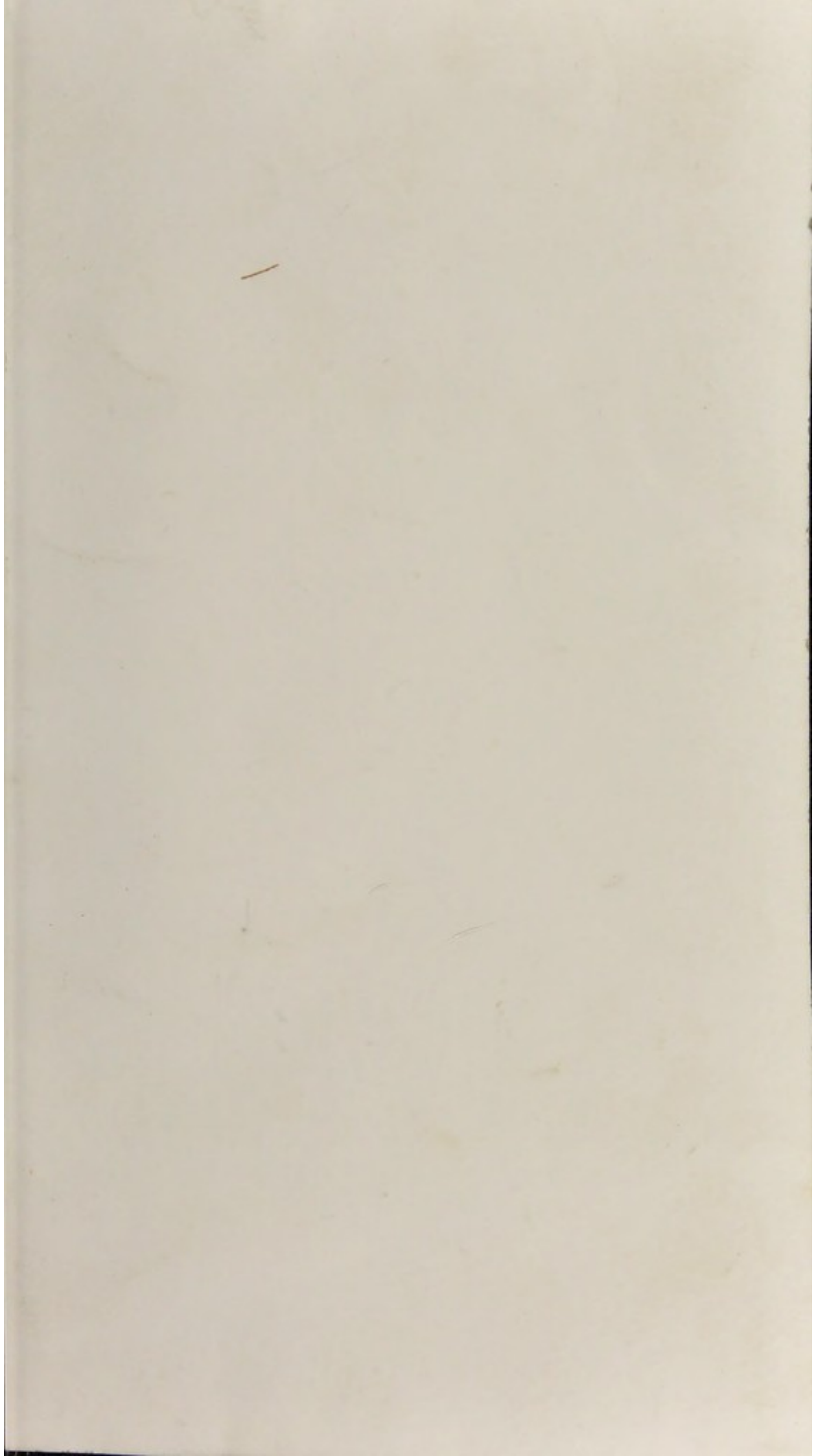
Provider

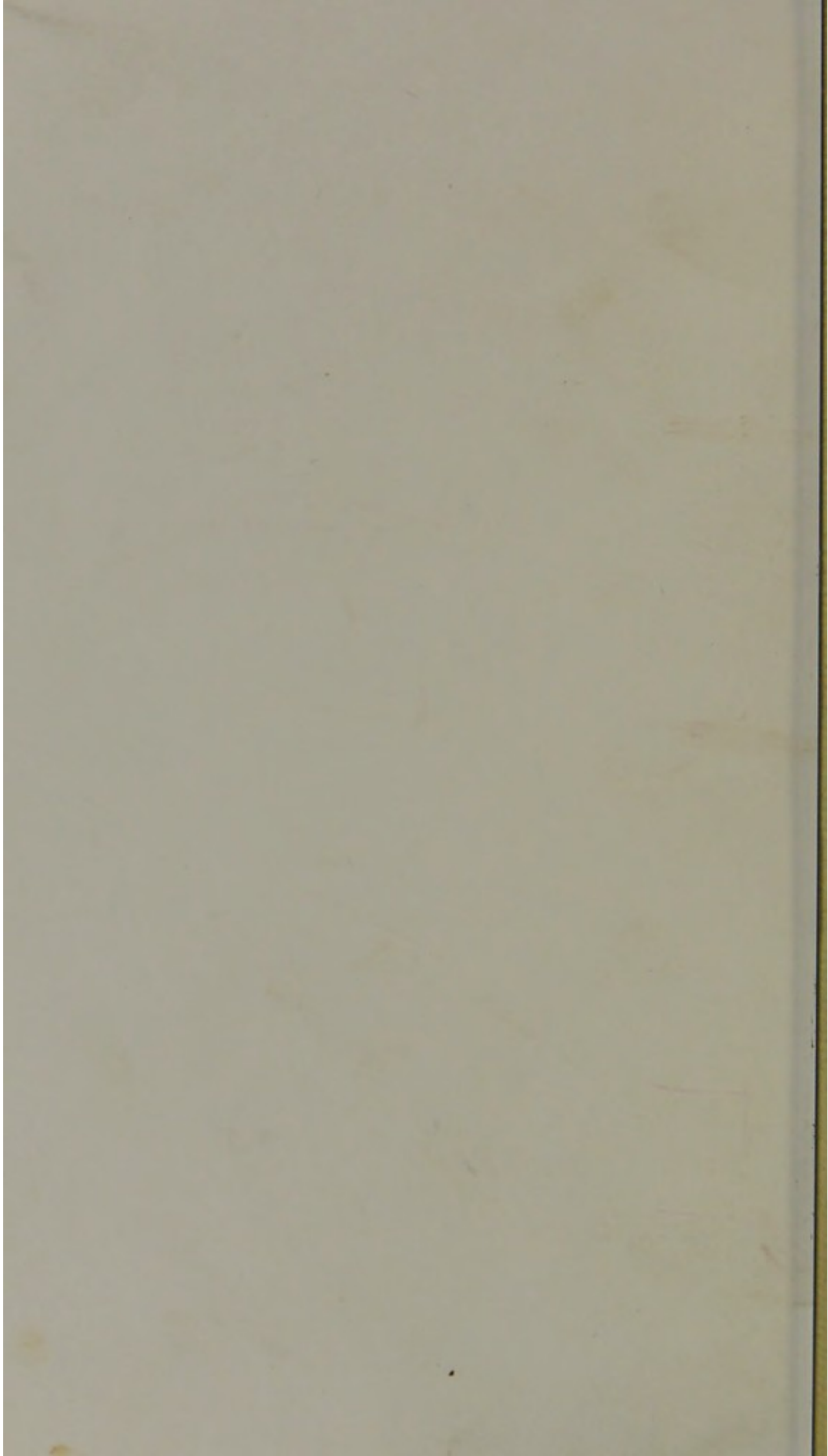
Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE,

DE

HEPATITIDE.

QUOD

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.T.P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

LACHLANUS MACLEAN,
SCOTUS,

NAVIS INDIAE ORIENTALIS CHIRURGUS,

NEC NON

SOCIET. REG. PHYS. ED. SOC. HONORARIUS.

Aliter vetustis morbis, aliter acutis medendum. CELS.

Ad diem 13. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBAT ADAMUS NEILL CUM SOCIIS.

=====
M DCC XC.

LENTAMEN MEDICUM

H. B. PATTERSON, D.D.

GUILLELMUS ROBERTSON, S.T.P.

THE GRADUATE DISTRICT

BACHILANUS MACHILLAN

THE UNIVERSITY OF TORONTO

VIRO PRÆSTANTISSIMO
ALEXANDRO CALLANDER,

ARMIGERO,

E SENATORIBUS BRITANNICIS

UNI;

QUI,

PLURES ANNOS,

IN INDIA ORIENTALI,

MUNERIBUS SUMMIS,

ILLÆSA FAMA

PERFUNCTUS EST;

OB

PLURIMA

AMICITIÆ

DOCUMENTA,

TESTIMONIUM;

NEC NON

VINDICATED

ALEXANDRO CALLANDE

ARMIGER

GENERAL OF THE

UNIT

OF

THE

ARMY OF THE

REPUBLIC

OF

THE

OF

THE

OF

OF

THE

NEC NON
AMICO SUO CARISSIMO
COLUMBO MACQUEEN, M. D.

NORWICI,
MEDICINAM,
TANTA CUM SUI LAUDE,
AC DIGNITATE,
ALIORUMQUE COMMODO,
FACIENTI;

SUMMÆ OBSERVANTIÆ
MONUMENTUM;
HOCCE OPUSCULUM,

D. D. CQUE

AUCTOR.

COLUMBO MACQUEEN, M. D.

LECTOR

E R R A T A.

Page 12. line 20. *Pro qua lege quae.*

19. 14. *Pro sanis lege sanus.*

29. 10. *Pro umbrifero lege imbrifero.*

43. 16. *Pro est lege et.*

9. 13. *Pro febris lege morbi*

15. 10. *Pro mediastinum lege diaphragma*

M R R A T A

The 12. line 20. The per the per
14. The with the with
16. The with the with
18. The with the with

Dr. Dwight
w. the ~~compt~~^{ts}
of the
Author

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

HEPATITIDE.

PROOEMIUM.

ALTIQUOT annos in plagis ubi pulchra morbos tropicos observandi occasio mihi data est, commoratus; paucula de hepatitide ex proprio penu, et experientia, potius quam ex aliorum scriniis compilatis, deprompta, in vulgus edere, fatius duxi. Primo quidem, non solum *vetustae*, sed etiam *acutae*, hepatitidis

A

historiam

historiam fufius tractare animo mecum decreveram ; hujus vero historiam plenam et accuratam ultra difputationum inauguralium limites longius excurrere, comperto ; phaenomena ejufdem notatu digniora, quae ab his, quae sub coelo mitiori ac frigidiori obfervanti occurrunt, aliquatenus mihi distare videbantur, leviter perstringere fatis habui.

D E F I N I T I O.

Dyspepsia, facies lurida, subflava, tumidifculla ; gravitatis, ac plenitudinis fensus, cum epigastrii et hypochondriorum, praefertim dextri, doloribusque, plus minus moleftis, alternans, compreffionum vel decubitu in latus finiftrum, auctis ; dolor ad claviculam, et summum humeri dextri, aliquando vero finiftri ; faepe dyspnoea, tuffis ficca, dejectiones olidae ; febricula, praefertim vefperi ingruente.

H I S-

HISTORIA MORBI.

Hepatitis vetusta est vel *primaria*, vel ab alio morbo pendens, *symptomata*: nullusque forsitan ex omnibus, quibus gens humana opportuna est, morbis, majori signorum varietate, saltem initio, stipatur; adeo ut non solum medicum, sed etiam aegrum ipsum inauspicatum saepius subdole fallat; quippe qui omnia sua studia, nemine suspicante, donec tandem strages horrenda quam ediderat, *anatomici* cultro detegatur, larvatus percurrat.

Saepe initio, dyspepsiae signis, flatu, plenitudinis, inflationisque ventriculi sensu, praecipue post pastum; ructuque vario, praesertim acido, carpitur aeger: cibi appetentia varia; nunc fastidium, nunc insolitum comedendi desiderium urget, cui si forsitan indulgeatur, omnia signa ingravescent: et tanta est ventriculi debilitas, ut cibus vix aegre concoquendus, crudusque, diutius ibi subsistat.

†

Simulque

Simulque vultus insigniter mutatus, facies subfusca, pallidaque turgescit, oculique nitore suo spoliati, hebetes obscurantur, tunica conjunctiva colore lurido, et aliquando subflavo tincta.

Nec non eodem tempore in regione epigastrica molestiae sensus ad hypochondria dextra usque lancinans emicat; hunc aeger hallucinatus, ventriculi affectionem plerumque falso existimat: hicce dolor pressu ingravescit, ad claviculam, et summum humeri dextri tendere, et cum consimili dolore hic loci alternis vicibus torquere, percipitur.

Aeger pariter languore, lassitudine, omnique conatus fastidio, et aliquando ineluctabili dormiendi desiderio afficitur: somnus vero brevis aegri vires quassas raro reficit, saepiusque diris infomniis misere abrumpitur.

Animus tristis gravi moestitia, frequentique suspirio fractus, omnium consortium delactamentaue fugit, et solitudine, forti suae miserae illachrymandi causa, uti amat.

Ineunte

Ineunte hepatitis primaria, alvus plerumque dura, morbo vero provento, pariterque per totum hepatitis symptomaticae decursum, sibi non constat, nunc astricta, alias soluta; plerumque vero dejectionibus frequentibus, foetidis, exiguis, mucosis, et abdomine nonnunquam tumido, ac tenso stipatur.

Est ubi nullam fere subit mutationem pulsus, neque validior, neque frequentior, imo aliquando praeter naturam tardus; interdum vero, progrediente morbo, frequens ac debilis, vesperi praesertim micat. Lingua albida, sicca, villisque obducta; cutis arida, dura, atque constructa, urina parca, colorata; respiratio plerumque ab initio laesa; morbi vero progressu, et finem versus, plus, minus, laborat; saepe comite tussi sicca, rauca, atque sonora, lateris dolorem adaugentes. Gingiva exploranti solito durior interdum ab initio videtur.

Est ubi humeri affectio prima in medium prodit, aegro lateris dolorem nondum con-

questo:

questo : interdum vero penitus deest ; saepe tamen licet aegri sensum latuerat, humerum premendo suscitaveris.

Morbo hucusque provento, ponderis ac plenitudinis sensum, primo in epigastrio, hypochondriisque, perceptum, dolores hebetes, obtusi, morsusque acerrimi, quaquaversum vellitantes, nec mora, magis diffusi, harumque partium majore minoreve, duritie, ac tumore stipati, levique compressiuncula ingravescentes, alterne excipiunt.

Decubitus in utrumvis latus, praesertim in sinistrum molestus ; aegrotus supinus, humeris leniter acclivibus, dextrorsumque paululum vergens, dolore minus afficitur.

Spiritu multum turbato, dolores instar pneumonicorum, quacum interdum, rarius licet quam hepatitide acuta, conjungitur, citro retroque pectore feruntur : singultus ac vomitus rarius in vetusta, saepius vero in hepatitide acuta grassantur. His signis interdum forte conjungitur icterus ; non vero necessario,

ro, comesque indivulfus, ut quibusdam placuit.

Haec figna varie durant: nunc diutius, alias vero ocyus, velociter ingravescentia, febricula praefertim vefperi, fudoribus nocturnis, macie, viribus fractis, ventrisque proluvie putrida, ac fastidium movente, ftipata, ftadia fua percurrunt; aegerque febre *hectica*, ex uno, pluribusve abfcessibus, intra hepar aliove, qua data porta ruentibus, oriunda, e medio tollitur.

Hoc modo plerumque adoriens, progrediensque, finitur hepatitis: facile vero collegeris, impetum, fignaque futura, non folum pro principii diverfitate, agendi modo atque vi, corporis ftatu, adeo fieri poffe diverfa, ut vix unquam in binis, nedum in pluribus aegris, eadem fit.

Ex fupra dictis fignis quaedam penitus defunt; quaedam vero magis obfcura, quae proxime delineanda funt.

Frequentes

Frequentes alvi dejectiones, exiguae, mucosae, et acres, ventrisque tormina abnormia, atque tenesmus inter prima nonnunquam notantur; vultus vero, his nondum subortis, diligentius observanti, a sanitate deflexisse, morbidus, mutatusque, videbitur. Interdum vero aegrotus, nullum dolorem conquestus, cibi fastidio, macie, viribus tum animi tum corporis, fractis, vegeto simul oris colore amisso, tandemque diarrhoea putrida, febreque *hectica*, quae omnia nullatenus a jecore laborante pendere suspicanti exitium afferre valeant, corripitur.

Hoc malo laborantium, dorso, humerique, quod notatu dignum, saepe antrorsum convexa sunt; vitiumque morbo progrediente in pejus ruit; pectusque simul a forma sua deflexum, insigniter, praeter naturam, deformatur.

Est ubi morbus Pyrexia abnormi, incertis intervallis accedente, calore intenso, siti, pulsu debili, parvo, interdumque enormi, adoritur:

et

et licet caloris, molestiaeque sensus, circa epigastrium, hypochondriaque dextra simul torqueant; cum tamen in aliis pyrexiiis similia signa adsunt; magnum curriculi sui spatium nondum in suspicionem adductus, insidiosè decurrit.

Datur febrium intermittentium varietas, Indiae montium indigena; indeque, febris montosa, nuncupata, quae ex jecinoris praesertim lobi sinistri, vitio pendet, cuique viribus hydrargyri folis medetur.

A chirurgo clarissimo spectatae fidei apud Bombay, tria hujusce febris, quae sibi observasse contigerat, exempla, ingenium asthmatis induisse, remediisque huic malo idoneis aliquandiu frustra tentata, tandem hepatitidis signis suborientibus, hydrargyro feliciter profligata fuisse; morbumque, qui uni ex aegris eadem forma rursus acciderat, eidem remedio, sicuti antea, denuo cessisse, certior factus sum.

Hepatitis, moribus nonnunquam mutatis, lento vixque percipièdo pede, vel, causa ali-

qua incitante fortius agente, ex vetusta in acutam subito mutatur: utrum vero haec acuta, an potius vetusta gradu solummodo diversa, antiquo nomine servato, vocanda est, anceps haereo.

Vetustam quidem saepe ex acuta oriri contendimus; licet scriptor, qui non ita pridem tractatum publici juris fecit, vetustam fere semper, morbum primarium esse, ponat: hoc equidem aliquando evenire, supra jam concessum est: semper vero fieri, non solum propriae, sed etiam clarissimorum medicorum, quos saepius, data occasione, consului, experientiae, repugnat. Idem auctor in sua morbi historia, stadium acutum describit; hoc tamen in ratione medendi oblivisci, saltem remedia praestantiora, medicorum praeclariorum usu comprobata, penitus praetermittere videtur. Quam statuit, medendi rationi, vetustae, utpote huic satis idoneae, limitibus circumscriptae, facile; acutam vero ex aequo complectenti, generalive morbi divisioni, qua puris generationem

nerationem ex acuta sola pendere ponit, minime assentiri queo: nam ex alibi confessis, auctor jecur omnia morbi latitantis stadia, nemine suspicante, tacite percurrisse, incidendo re-
pertum est.

Hujus mali exempla, commentariaque in vulgus a clar. Doctore CLARK, apud Antiguam edita, magis experientiae nostrae, cognitionique, quam aliunde consequi valueram, quam ulla alia, quae super hoc gravi argumento addiscendi occasio se mihi obtulit congruere, hic loci observari vellem; lobumque finistrum tentari, abscessusque hepatis inter se distinctos, saepius in India Orientali, quam Occidentali, reperiundos; cum hujus unicum tantum exemplum Doctori vidisse contigit.

Infaustis hujusce mali victimis saepe evenit, ut medicum, non nisi abscessu, apice acuminato, foras erumpente, accersant: interrogantibus vero respondent, se ante hoc morbo detentos, doloribus hypochondriorum, febre comitante, plus minus laborasse; domi vero

manendo

manendo, laxantium refrigerantium usu his signis levatos fuisse. Hoc infimae sortis indigenis, qui causis remotis perpetuo obijciuntur, obtingit, quique ob dietam tenuem ex vegetabilibus praecipue confectam, morbo lento, vixque sentiendo misere carpuntur; solitis negotiis impliciti, totas septimanas, imo menses obambulant, neque medici manum, nisi dolore coacti implorant: inde fit, quod morbus, causis incitantibus de novo agentibus, lente, ac pedetentim suppuratione tacite recidivus finiat.

Hepatitis aliorum morborum saepenumero comes, aut signum; huic vero febres intermittentes, ac remittentes, dysenteriaeque minus bene curatae, praesertim fundamenta ponunt; et sane vix Indiae datur morbus, qui ad illam plus minus procliviores non reddat: hique morbi diversi, remediaque, quibus medetur, in quae omnis culpa transfertur, vitia hepatis latitantia in lucem saepe proferunt.

Hos

Hos morbos, usitatis remediis non cedentes, e jecinore oppilato saepius pendere comper- tum est: huic rei innixi hydrargyro, auxilio potentiore, et forsitan solo plerumque fere utuntur medici.

Morbi progressus est admodum diversus; nunc curriculum suum, intra paucos dies, velox percurrit: alias vero hepar septimanas, imo menses, vel etiam annos, nulla causa vali- diore incitante, lente morbidum marcescit.

Jamque hepatitidis vetustae historia, qua po- tuimus, cura, ac diligentia, tradita, quaedam de insignioribus acutae phaenomenis, animad- vertenda sunt. Haec aequae ac illa regionibus calidis gaudet; licetque, ineunte morbo, signa satis clare plerumque notentur; aliquando tamen, ut vetustae etiam evenit, adeo obscura, et subdola sunt, ut quam maxime in arte versatos subterfugiant.

Aegrum nunc pyrexia violentiore, bilis vo- mitione, atque singultu, vi deripente, aggredi- tur; alias vero signorum enormium catervam

lateris

lateris affectio excipit. Haepatitiden gravio-
rem, praecedentibus aliquot dies generalibus
rheumatismi, praesertim articularum majorum,
doloribus, qui tandem humerum dextrum
correptum, triduum jecinoris affectione non-
dum sensâ, immane torquebant, mihi observasse
obtigit. Hujusce aegri humerus sinister, ster-
numque medium dolore graviore laborabant;
lobusque sinister princeps inflammationis sedes
videbatur.

Dolor hicce singularis humerum, claviculam-
que subtus angens, interdum primarium, et
saepe morbi decursu signum importunius est,
toto brachio ad digitos extremos usque, quos
torpore, doloreque immobiles reddit, pertin-
gens: idem, at mitior angoris sensus lateris af-
fecti femore ac crure aliquando sentitur. Tho-
racis tegumenta dextri, praesertim supra in-
fraque claviculam, ineunte morbo, leviori
compressiuncula, dolore longe alio ab illo qui,
morbo provento, cum suppuratio haud dubie
adeft, affecta, semel observavi.

Hepatitis

Hepatitis acuta non solum gravioribus signis, quam vetusta, illave, quae coelo frigido, mitioreve subnascitur, grassatur, sed etiam multo majore velocitate curriculum suum absolvit. Dyspnoea insigni, tussi importuna, doloribusque pectus circumcirca peragrantibus, acuto simul humerum, claviculamque subtus, angore torquente, convexam hepatis superficiem potissimum affici, inflammationemque non solum ad mediastinum, pleuramque costarum, sed etiam in pulmones prorepisse rite collegeris. Tametsi in quibusdam morbi gravioris exemplis, haec signa, hisce partibus salvis, occurrant, illas vero plerumque plus minus semper laborare, facile adducor ut credam: cumque quo major est ea pars hepatis affecta, eo periculum sit quoque majus, ad hoc animum studiosius in usu advertere necesse est.

Diaphragma interdum tam vehementer afficitur, ut aegrum incurvum, et quasi arcuatum, genibus cubito innixum, quo fo-

†

lummodo

lummodo dolore levabatur, conspexerim : hic plerumque torquet singultus.

Alvus interdum adeo astringitur, totusque tubus intestinalis tanto torpore corripitur, ut, bile, licet copiosius, ut hinc patet, quod aeger, vomitione biliosa saepius torqueatur, fluente, cathartica fortiora necessaria sint.

Hepatitis acuta maxima ex parte, sed non semper, credo, superficiem hepatis, vetusta vero semper *parenchyma*, sive ipsam jecoris substantiam, sedes sibi vindicant : in hoc abscessus plures, vel secum invicem communicantes, vel instar favi, inter se distinctos reperire est : jecinorisque superficie integra licet et salva, abscessus hosce tamen saepenumero in parenchymate inventos, sectione cadaverum monstratur.

DE USITATIORIBUS MORBI TERMINIS.

Hepatitis, resolutione, et suppuratione, raro vero gangraena, finitur : utrum calidarum
hepatitis

hepatitis plagarum schirro vero unquam excipiat, vehementer dubito.

Quando resolutione, omnium terminationum benigniore, clauditur; hoc plerumque bilem sursum, deorsumque praesertim copiose evacuando evenit; omniumque praecipue in vetusta salutis recuperandae signorum certissimum est; partis enim laborantis vasorum, quorum debilitatem, causam mali proximam postea stabilire conabimur, vim aliquatenus instaurari probat: canalis enim alimentarius solito stimulo diutius orbat, eadem bilis quantitate, qua, salva sanitate, ad motus placidos et naturales, jam ad abnormes peragendos, supra modum stimulatur.

Sudores universales profusi, urinae secretio, sedimentum copiose deponentis, adaucta, aegri tussi antea laborantis excreatio libera ac copiosa; sanguinis e naribus, anoye fluxus, dejectiones mucosae, et superficiei jecur exudatio, partibus vicinis agglutinans, hunc morbi finem alia alio tempore comitata sunt. Exu-

dationem vero acutae propriam, hujusce resolutionem plus minus semper stipare, facile adducor ut credam : plerisque enim, qui ex hoc modo finito morbo convaluere, decubitus in latus sinistrum difficilis, molestiaeque sensus, quovis nisu subito suscitatus, quae, nec injuria in hanc agglutinationem conferuntur, toto vitae curriculo fatigant.

Quando vero suppuratione, quae semper periculosissima habenda, terminatur, vel uno, pluribusve abscessibus, viam foras, in thoracem, pulmonesque, in ventriculum, vel in intestina, per bilis ductus, vel conglutinatione et erosione juvantibus, vel denique in cavum abdominis sibi patefacit ; ex omnibus hisce, si extremum excipias, non defuere, qui convaluerunt.

Hic vero animadvertendum, suppurationem adeo lentis vixque aegre percipiendis gradibus surrepere, ut morbus etiam in artis nostrae usu quam maxime versatis fidem faciat, se resolutione fuisse depulsum : dolore enim insig-

niter

niter remittente, vel penitus una cum caeteris signis, ut saepe evenit, cessante, aeger sanitatis desiderio flagrans, medicusque se morbum debellasse facile credens, in hunc errorem nullo fere negotio inducuntur: hinc fit, ut non solum remedia praestantiora praetermittantur, sed etiam, citius aut serius, tumore foras erumpente, febrique lenta, ex abscessu interno, pureve viam sibi in partem internam sternente, suborta, misere spe sua frustrati decidant. Ad ea quae consequuntur animum attendendo ab hoc erroris fonte plerumque cavebitur. Si doloris remissio, aut cessatio aliqua evacuatione critica, non stipetur, si fanis oris color non restituatur, si functiones generales debiliores sint, si denique decubitus in latus sinistrum fit difficilis, et quo longius in hoc cubatur, eo, pro rata parte, decubitus fit gravior, molestia in ponderis sensum, tandemque in dolorem gravissimum desinente, febricula simul, horrore levi, ac abnormi stipata, praesertim vesperi ingruente, scrupulose ac timide

de eventu praefagiendum est; plerumque enim suppurationem instare, aut jam nunc existere comperiemus: si reliquorum signorum nulla, quae duces sequamur, adsint, ac etiamnum ancipites hereamus, aegrum in latus sinistrum collocatum, diutiusque sic recubantem interrogando, de sensu quo afficitur, utrum inflammationi supervenerit suppuratio dijudicare potuerimus. Ad hanc rem animum altius advertendum volo, quippe qui medicos longa licet annorum serie edoctos, in hunc errorem incidisse probe noverim. Quique egometipse in uno exemplo tametsi qua potui diligentia ab hoc erroris fonte cavebam, morbum resolutione finitum per aliquot dies, credulus, opinatus, cito me toto coelo errasse compererim: abscessus enim aliquanto post, via sibi in pulmones patefacta, aegro exitium attulit.

DE

DE CADAVERUM SECTIONE.

Strages horrenda atque phaenomena, quae cadaverum sectione manifesta fiunt, varia et multiplicia sunt; horum autem pauca tantum brevitatis causa annotabimus.

Quatuor exemplis, quae mihi perferutandi occasio se obtulit, quibusque in pulmones abscessus viam sibi stravit, pusque aliquandiu ante mortem excreatum fuit, quae sequuntur, notata sunt. Omnibus pulmonum substantia plus minus exesa; tubique bronchiales pure sanguinolento excreato haud absimili, infarcti fuere; pulmo dexter pleurae spatio satis amplo, praecipue circa foramen diaphragmate erosum, quod tribus digitis intromittendis par erat, agglutinatus est: hoc circa foramen plurima dura, mole diversa, quae cultro secta, schirrum specie, duritieque referebant, reperta sunt. Horum uno pneumonia ab initio comitante, partes conglutinatae latius patentes,

tentes, arctius ; lobus vero sinister quibusdam locis laxè adhaerere ; pericardioque feri libra flavi reperta : huic miserando pariter lobum finistram abscessus tentabat, unde pus quatuordecim diebus ante obitum exivit, quiq̃ue velociter ad sanitatem, donec alter dextri lobi in pulmones irruperat, spectabat ; omnibus vesicula fellis viscida bile distenta, superficies per aliquod spatium diaphragmati, in uno pariter reni dextro praeter naturam adhaerescere : diaphragmatis tendo omnibus foramine exesus. Jecoris superficies nunc maculis lividis distincta est, nunc vero salva intacta manet : nec datur viscus vicinum, cui aliquando agglutinatum non reperiatur. Vesicam fellis, bilisque ductus nonnunquam inflammatione tentari liquido constat : ductumque communem choledochum inflammatione tantum non deletum, mihi vidisse obtigit.

Pleraque viscerum abdominalium morbi vestigia subinde ostendunt : mesenterii glandulae tumore, ac duritie, praecipue *vetusta*,
 dysenteria

dysenteria satellite, diutius laborantibus affi-
ciuntur. Splenem quoque morbo tentari, et
diaphragma maculis lividis aliquando distin-
gui compertum est.

D I A G N O S I S.

Morbi quibus hepatitis acuta confundatur
pneumonia, gastritis, affectus coli spastici, mus-
culorumque jecori vicinorum dolores rheuma-
tici numeranda sunt: primae nonnunquam
conjungitur; cum vero pulmones, ipsorum,
costarumve pleura, non tentantur; sequenti-
bus rite perpenfis distingui poterit: a pneu-
monia, humeri claviculaeque subtus dolore,
qui plerumque semper hepatitidem acutam
comitatur, absente secerni potest.

In pneumonia dolores celfiores, latiusque
patentes lancinant; dyspnoea et tuffis impor-
tuniores; excreatio copiosior et interdum san-
guinolenta, decubitusque in latus affectum dif-
ficilis: contrarium vero in hepatitide evenit;
huc pariter accedit quod, in India Orientali,
pneumonia

pneumonia primaria rarius occurrat; neque magni refert hic paululum errasse; cum utriusque morbo ineunte eadem fere remedia idonea sint.

Debilitas insignis, anxietas, in epigastriodolor et ardor, ingestis quibuslibet auctus, iisdemque protinus rejectis, humerique dolor absens, gastritiden a morbo nostro facile fecernunt. Lobi sinistri inflammatio coli affectus speciem adeo graphice interdum prae se fert, ut, absente humeri dolore, a coli affectione vix aegre distinguenda sit: eo major est hic difficultas, quod dolor interdum adeo obscurus ut vix percipiendus sit, quod plerumque pariter, alvus pertinaciter astricta sit, quodque denique aegrotus in utrumvis latus pari negotio cubare queat: quapropter ad omnium signorum catervam animum advertendo, hepatitiden ab hac coli affectione, partiumque vicinarum rheumatismo, caeterisque corporis affectibus rite solummodo secreveris. In vetusta majores etiamnum difficultates superandae;

dae; futurum tamen spero, ut historiae morbi supra traditae attentius, studendo, ab omni errore nobis ex illo fonte irrepturo, plerumque caveatur.

CAUSAE REMOTAE

Sunt, *1mo*, Calor, praesertim cum hic ac frigus alternis vicibus agant. *2do*, Corporis exercitatio violenta. *3tio*, Intemperantia, praesertim spiritus vini usus immodicus. *4to*, Animi affectus. *5to*, Febres intermittentes, ac remittentes. *6to*, Dyfenteria, &c.

Horum omnium calor, stimulorum fortissimus, princeps morbi causa, nobis, utpote quibus persuasum est, caeteras mali causas, aut simili modo, calorive operi favendo, agere, hic loci potissimum perpendendus est.

Fuse et operosius tractare de operandi modo, quo calor hunc morbum in diversis Indiae Orientalis plagis suscitet; rationesque reddere, quare in quibusdam saepius, quam in aliis, grassetur, quare denique in aliis, ut in quibus-

dam Indiae Occidentalis plagis licet omnino similibus, eisdemque causis remotis operantibus; raro aut nunquam subnascatur; haec omnia inquam figillatim, et liquido enucleare non solum nos difficultatibus non solvendis praepeditos implicaret, sed etiam hanc dissertationis nostrae partem, ultra solitos, quibus tentamina inauguralia, fines, circumscribuntur, longe necessario proferret: quapropter has solum causas, quae maxime, me iudice, ad hoc malum suscitandum faciunt, hic loci perstringam.

Quaedam vero observationes, quibus, tanquam principiis inconcussis, innixi, caute ratiocinabimur, huic investigationi praemittendae videntur.

Animantia, stimulo quovis quadantenus amoto, et postea de novo addito, majore cum facilitate nunc eodem affici, ac consequens est, in actionem validiorem incitari, lex universalis videtur.

Ut

Ut modo, quo calor, frigusque, fibram muscularem alterni afficiant, aliquod luminis ofundatur, Professore nostrum illustrissimum BLACK, calorem esse veram substantiam, non qualitatem, plurimis periculis nitidis commentariisque comprobasse observandum est; hinc calor alternis vicibus auctus et imminutus corpus eodem modo, quo caetera stimulantia (ut supra dictum est) afficiat oportet. Sic si partem aliquam (manum v. g.) in certo quodam caloris gradu collocatum, ad gradum inferiorem transferas; actionis imminutio statim sequetur; si jam in priorem caloris gradum eandem reducas, actio adaucta, priore tamen major, ob manum jam vi frigoris sedante magis irritabilem factam, subsequetur; si eandem gradui adhuc minori immerfam in priorem revoces, actio vasorum pro rata parte major, subnascatur oportet: adeo ut calorem hoc modo augendo imminuendoque, vasorum actionem eo roboris, violentiae, ac impetus, ut inflammatio, gangraena, aut sphacelus insequantur, facile

facile fuscitaveris. Hujus rei exempla in frigore adustis videre est; calore enim subito, inflammatione, gangraena, aut sphacelo, pro caloris gradu, corripuntur, caute vero et pedetentim, admoto, horum nullo laborant: sic ut mihi videtur, rite explicari potest, quæ calor et frigus alterni morbum, de quo agitur, plerumque excitant.

Licet in quibusdam Indiae Orientalis partibus calor intensior ardeat; si tamen sibi constet, adeo ut non multum supra infrave eundem Fahrenheitii gradum mutabilis fluctuet, Europaei, modo se, munera sua obeundi causa, radiis solaribus objicere non cogantur, secunda valetudine fruuntur. Alibi vero, eodemque loci, vento Indiae stato se vertente; ubi magna caloris, frigorisque alterna varietas; visque aestus diurni frigore nocturno excipitur; vel ubi a terra aura nocturna, ex mari diurna ordine nexae, continuata serie inane alternè perflant, morbi varii, multiplices, natura tamen penitus diversa late dominantur;

prout

prout calor, coelo aqua plus minus onerato, aliifve ad alios morbos proclivioribus, graffetur: calore ficco, phlegmafiae, hepatitis praefertim, humido vero rerum potiente, morbi indole penitus diverfa refurgentes faeviunt. Hinc fit quod hepatitis faepius in regione Comandelaë maritima, ubique folum ex arena, fabuloque ficco praecipue conflatur, quam in Calcutta, aliifque Bengalae paludibus, vel in coeli ftatu procellofo, atque umbrifero, recrudefcat.

Quaenam ex regionis terrefttris hujufce ventis incommoda oriantur, neminem fere latet, plagas arenae immenfas, torridas, radiis folaribus ad perpendicularum fere directis, calefactas, non aliter quam fi ex furno candenti, erumpentes, percurrunt: tantumque abeft, ut perfpirationi, illi in regionibus calidis falutari humorum detractioni, quam natura tanta cum fapientia ad proportionis normam diftribuere conatur, quo animalia, diverfis licet caloris viribus objciantur, eundem tamen fere femper

per gradum confervant, vel minime faveant, ut etiam ipfam, haud levi mortalium incommodo, infigniter reprimant, totamque fere corporis superficiem exficcatam arctius contrahant, ac comprimant. Hinc calor infigniter augeatur neceffe est: adeo ut interdum multum fupra fanitatis gradum affurgat; heparque praefertim, ut ex caloris fenfu ibi corporis torquentis, bilisque vomitione ftatim fubfequente, conftat, infigniter ftimulet.

Si, rebus eo loci fe habentibus, aut ftatim antecedat, aut fubfequatur, frigus, ut plerumque aerae ex mari reduci, aut aëri nocturno fe incaute objicientibus, frigidave large bibentibus, obtingit, multo graviores edet effectus: atque fi hepatitis ftatim, ut faepe ufu venit, oriatur, acuta graffabitur. Si vero haec caloris ac frigoris vis morbo ftatim fufcitando impar fit; faepius tamen iterata, ut ex pravo cujuflibet ftimuli ultra citrave fanitatis normam ac modulum ufu obtingit, totum corpus, hepar vero praefertim, tanto languore ac inertia

inertia afficiet, ut non solum prava et immi-
nuta bilis secretio, sed etiam hepatitis vetusta,
citus aut ferius, pro causarum vi, tempore, et
agendi modo subnascentur.

Hic vero nobis forsitan objicias, quaerendo,
quare, scilicet, hepar, prae caeteris visceribus,
hic loci inflammatione, tam frigidarum, quam
nec frigidarum nimis nec calidarum regionum
prole, potissimum laborat?

Si modi operandi, quo quaedam substantiae
quaedam corporis organa afficiant; nempe
quo salivae glandulas, hydrargyrum; renes
cantharides; cutem exanthemata; modique,
quo febres intermittentes, ac remittentes, pa-
ludum miasma; continuas vero contagio hu-
mana, excitent, rationem reddere clare potu-
iffemus; forsitan hac similitudine suffulti,
huic nodo solvendo, aliquatenus pares evade-
remus.

Enim enimvero effectus, quos in plagis ca-
lidioribus edit, observanti, animoque mecum
diligentius volventi, calor jecur, prae caeteris
corporis

corporis humani visceribus, singulari, sui que generis modo, stimulare mihi videtur: quod valide confirmatur ex eo quod hic loci, bilis secretio eadem, qua cutis excretio adaugetur, ut caeteris excretionibus evenit ratione non imminuatur.

Nec non probabiliter fieri potest, ut jecur ventriculum inter et superficiem externam situm, hinc potus, illinc aëris, frigori, objectum, corpore nimis calefacto, multo magis irritabile fiat; vel eodem nimis refrigerato, potu simul inebriante, caloreve externo, agentibus, gravior effectus hac duplici causarum serie, edatur.

Licet vero nobis, morbum ex hisce causis quadantenus oriri, concedatur; alter tamen quare scilicet, in India Orientali, saepius quam in Occidentali, plagisque huic similibus grassetur, nodus solvendus superest: utcunque vero se res habeat; posito etiam quod coelum in hisce regionibus simillimum sit, hoc aliquibus ex supra laudatis causis tribuendum esse,

esse, illasque majori vi in India Orientali, quam in Occidentali agere, totumque discrimen ex hoc dispari causarum opere pendere crediderim.

CAUSA PROXIMA.

Utpote de qua primae notae scriptores in sententias adversa fronte arietantes ivere, summis difficultatibus premi fatearis oportet: aliis aliud visum, hi morbum venae portarum, illi vero hanc sententiam, non solum non claram, sed etiam vero absimilem, respuentes, arteriae hepaticae morbum vitio vertendum esse clamitant: quapropter meam ipsius sententiam, hic loci in medium allaturus, non sine metu, summaque diffidentia in arenam tremulus descendo.

Ex dictis bilem, non solum ineunte sed etiam progrediente morbo, plurimum praefertim vero quantitate, peccare liquido patet. Hac aegritudine tentatos, totos menses, imo etiam annos, signis e bilis vitio pendentibus,

E

quae,

quae, praesertim hepatitide vetusta ingruente, paulatim evanida, terga dant; progrediente vero, radicesque altius agente, secretione bilis plurimum tandem imminuta, penitus fere evanescent, observare liceat; acuta vero, noxa aliqua gravius excitante, exorta, bilis initio insigniter, morbi progressu brevi imminuenda, augetur.

His positis, si bilem ramulis venae portarum extremis fecerni, concedatur, nemo diversas quas subit mutationes, ex hisce vasis aequaliter mutatis pendere, inficias ibit.

Clarissimus MONRO Professor noster jure celeberrimus, tunicam venae portae bovillae muscularem scalpello liquido demonstravit; licetque eadem in vena portae humana oculorum aciem fugiat, illam tamen in homine, aliisque animalibus simili artificio conflam, jure contendit. Ex his, eoque quod hepar longissime a corde, arteriisque distet, adeo ut non horumce impulsu, sed sua sponte, viribusque sibi infitis vena portae moveatur; ex eo pariter,

pariter, quod hic loci sanguis ex ramis amplioribus, in angustiores et capillares; quod ipsius motui obicem, plus minus ponat, necesse est, ut in arteriis fit, diffundatur, ex eo denique quod vena portarum valvulis instructa non fit; ex his inquam omnibus rite perpenfis, Professor noster celeberrimus sanguinem, non tantum vi a tergo, sed viribus venae ipsi propriis in hepar diffundi; ipsamque viribus vivis a natura esse instructam, atque instar arteriarum, non solum irritabilem, sed etiam inflammationi opportunam esse, usitato suo argumentandi acumine rite contendit.

Hoc extra omnem dubitationis aleam nitido periculo posuit; arteria hepatica animali ligata; hepar non solum inflammationi, ut antea obnoxium, sed etiam partibus vicinis, ut aliis inflammationibus evenit, agglutinatum comperit. Nollem tamen hic arteriam hepaticam tanquam hujus mali immunem excipias; contra ipsam in omni inflammationis exemplo acutae, plus minus laborare, colligas velim;

velim ; ex eo enim quod non solum ramuli minutuli in omne hepar simul diffundentur, sed etiam quod oscula ipsarum extrema se invicem ubique hepatis amplexantur, fieri non potest, quin unâ ipsarum inflammata, altera statim exardeat.

Licetque nobis in quibusdam acutae, praesertim jecinoris tunicarum inflammationis exemplis, arteria hepatica, primario affici videatur ; attamen propter rationes jam supra allatas, venam portarum, plerumque hujusce morbi sedem primariam esse, non ponere non possumus.

Tamet si noxae utrumvis morbum incitantes eadem sint ; attamen pro rerum diversitate ; pro ipsarum vi ; prout subito, vel pedetentim in corpus egere ; vel prout systematis vires regionibus calidioribus diutius commorando, morbifve praeceuntibus fractae fuere ; effectus vel causa proxima, pro omnium harum rerum varietate, nunc acutam, alias vetustam hepatitiden excitantium, diversa erunt ;
 quapropter

quapropter hepatitiden acutam, totius systematis, hepatisque praesertim, *vim adauctam*; vetustam vero, eorundem *vim imminutam*, definiri vellem.

DE PROCLIVITATE AD MORBUM.

Licet hepatitis acuta quamlibet aetatem impetere queat; aetate tamen florentes, temperamentum sanguineum, ex regionibus frigidioribus nuper appulso, quibusque fibra muscularis tensa, viresque morbis praecuntibus fractae non fuerint, potissimum, vix unquam infantes, raro impuberes aggreditur. Temperamento vero melancholico praediti, quibus tum corporis, tum animi, vis, morbis quibusvis, luxuve, praesertim potu inebriante immodico, diutinove regionis calore, frangitur, quibusque fibra laxa, in hepatitiden vetustam procliviores sunt. Si quid mihi propriae experientiae innitenti judicare fas fit; faeminas fere toties, quoties mares hoc morbo tentari, illisque saepius quam his, exitium afferri, facile

cile adducor ut credam. Menfes hoc malo laborantibus abesse feruntur.

Neque praetereundum alia animalia, nulla causa evidente, si calorem excipias, incitante, in hunc morbum esse proclivia: numerus enim canum venaticorum ex Anglia, huc adventorum insignis hoc malo e medio tolluntur: nihil magis quotidianum, quam canem domini deliciolum *hepate*, (sic enim in India Orientali apud omnes morbus audit,) laborantem, hydrargyro tractari: et haec animalia, morbo jam suppuratione finito, abscessuque inciso, convalescere, certior factus sum.

RATIO SYMPTOMATUM.

Ex omnibus quibus haec aegritudo stipatur signis, nullum, quam humeri, claviculamque subtus dolor, difficilius exponitur: licet enim, aliae ab aliis, phaenomeni rationem reddendi causa, sententiae in medium illatae fuerint, nihilum tamen ad causam enucleandam proferunt: tam horum, qui nervorum nexui, sententia, quam qui inflammationi in diaphragma,

ma, septumque thoracis mediaſtinum, ſurre-
 penti, jecinoriſve ponderi adaucto, aſcriben-
 dum ponunt, nihili quidem pendendae ſunt :
 hoc enim ſignum, neque verae harum parti-
 um inflammationi, neque hepatis pondere et
 mole ſchirro adauctis, aſſeclam comperire eſt :
 quapropter huic phaenomeno obſcuro impar,
 nodum aliorum acumine ſolvendum, cuidamve
 naturae conſenſui, nondum fatiſ perſpecto, ad-
 numerandum in medio relinquimus. Singul-
 tus, dyſpnoea, tuſſis, decubitusque in finiſtrum
 latus difficilis, non ſolum ex inflammatione dia-
 phragmati hepar jam tenerum comprimenti,
 pleuriſque coſtarum, et pulmonum obrepente,
 ſed etiam ex hepatis pondere, quod ligamenta
 ſua, quibus ſuſpenditur, quaeque pariter
 inflammatione probabiliter jam tentantur,
 deorſum gravat, exoriuntur. Humerorum
 convexitas ex doloris vacuitate, quam aeger,
 antrorſum incurvatus, experitur, diaphragma-
 ti, corpore ſic poſito, hepar multo minus com-
 primente, oriri videtur. Vomitus, qui ineunte
 hepatitide

hepatitide acuta aegrum aliquando torquet, vel ex inflammatione, ventriculo tandem, superveniente, vel ex magna bilis vi, quae jam in duodenum diffunditur, ex hac autem ut mihi videtur, frequentius pendet.

Caeterorum vero, quae in hepatitide vetusta observantur, phaenomenon, ex visceris hujusce mole, ac magnitudine, ex bili quae, uti videtur, saepe qualitate peccat, imminuta ratio reddenda videtur.

P R O G N O S I S .

Antecedentium, morbi vis, temporisque quod duravit; aetatis, temperamentique, aegri, ratione rite habita, de eventu fati accurate judicabitur. Si aegroti vires quovis luxu, morbis antecedentibus, viribusque caloris funestis plurimum frangantur, exitus infaustus praesagiendus est. Si medicus non nisi multis diebus elapsis, accersitus sit, anceps periculosusque exitus, etiamsi aeger morbo mitiori tentetur, ex eo quod tanta cum velocitate in sup-
purationem

purationem praecepta feratur, timendus est. Humeri claviculaeque dolor subtus gravis, tussis sicca, dyspnoea, praesertim si remediis idoneis brevi non cedant, semper periculum maximum ingruere praedicunt. Si alimenta per vetustâ laborantis canalem alimentarium, cito, parumque, nisi quod fastidium pessime olentia moveant, mutata ferantur, morbum pervicacem ancipitemque praenuncies.

Si contra, auxiliante medico, pyrexia, caeteraque signa importuniora insigniter brevi remittant, praesertim quavis exinanitione critica comitante, cutis simul humidae calore minuto. Sique morbo vetusto laboranti solitus oris color redintegretur; si faeces antea fastidium moventes jam sanorum similes, non amplius foeteant, exitum morbi faustum ac felicem absque errandi formidine ingruere praenuncies.

Si autem acutam vetusta temporis progressu excipiat, aegroque pristinae vires orisque decor non instaurantur; caute admodum nobis utpote quibus hic suppuratio timenda fit de

incipite morbo augurandum est. Denique acuta, quam vetusta hepatitis laborantes magis vita periclitantur, modo haec auxiliis nondum tentatis longius protracta non fit. Suppuratio nullo non exemplo summum vitae discrimen minuitur.

CONSILIA MEDENDI.

Primo in hoc, sicuti in aliis morbis, causae remotae, quas supra jam recensuimus, quoad fieri potest, tollendae sunt. Cum vero ex probatis duae sint hujusce morbi species, *vetusta* scilicet ac *acuta*, natura et causa proxima, penitus diversae : curatio fit pariter duplex oportet.

Hepatitis acuta quae primo propter signa graviora periculumque quibus undique cingitur medici attentionem jure sibi vindicat, regimine antiphlogistico, sanguinis missione, cathartice, et vesicatoriis, de quibus sigillatim paucis differendum, curanda est.

Regimen

Regimen antiphlogisticum hic, ut in omnibus viscerum ad vitam necessariorum inflammationibus rigide semper adhibendum, fatis patet.

Sanguinis missio certis limitibus ne ultra citrave rectum excurrat pro aegroti aetate et viribus, morbi violentia, temporeque quod duravit, ut sua cuique prudenti medico ratio suadebit, circumscribenda est.

In regionibus calidis phlegmasiae tam brevi in diversae naturae morbos mutantur, ut venam non nisi cautissime pertundere fas fit; si enim primo, secundo, aut ad summum tertio morbi die, sanguinis missio non celebretur; non solum anceps, sed etiam plerumque periculosae plenum opus aleae futura est. Est eo quod in hanc rem animum non fatis intendant, scalpellum stringentibus, rem saepius infauste cessisse facile crediderim: nullo nos enim auxilio modo limitibus supra dictis accurate circumscribatur praestantiore, potiri, experientia fretus, nil dubito asserere. In locis aridis
copiosius,

copiosius, quam in humidis, in his enim fibra debilis et laxa, sanguis mittendus: nautis qui cibo pravo parumque nutriente vesci coguntur tam haec quam quaelibet alia exinanitio parcius utenda.

Cathartica, si iisdem finibus quibus sanguinis missio limitentur, hoc malo laborantibus profunt; leniora vero ut tartarus solubilis, sal rupellensis, &c. parvis dosibus propinata ita ut alvus leniter solvatur, anteferenda sunt: juxta venae sectionem,

Vesicatoriis maximam fidem ac fiduciam habeo: vesicatorium amplum parti affectae, quam potest proxime et successive diversis regionis hepaticae partibus applicandum erit; sic enim multo magis quam si fonticuli unguento epispastico fiant proderit. Agentibus vesicatoriis, diluentia copiosius, eo quod in calidis magis quam in frigidis regionibus urinae meatus afficiantur, propinanda.

Refrigerantia, qualia sunt fructus acidi, quippe qui sitim alvique duritiem jucunde levant,

vant, malo laborantibus plurimum prodesse experientia constat: sales medii, nitrum multa aqua solutum, et julapium salinum ex alkali vegetabili fixo et acido vegetabilium conflatum, ad curam facere constat.

Cum hepar iisdem quibus reliquum systema legibus gubernatur; acuta, si signa graviora sint diutiusve persistant, in suppurationem, aut vetustam, degenerando, desinat, oportet: jamque aliis de quibus infra auxiliis curanda est.

HEPATITIDIS VETUSTAE MEDENDI RATIO.

Auxilia quibus suffragante experientia, vetustae, utrum acutam aliumve quemcunque morbum excipiat, an primario exoriatur, optime medetur, sunt, laxantia mitiora, hydrargyrum, vesicatoria, tonica, &c.

Tubo alimentario parvis laxantium dosibus expurgato, ad *unguentum hydrargyri fortius*, quod primo copiosius, donec animae foetore in fluida intromissum percipiatur, postea vero parcius, ita ut vasa metallo onerata aliquan-

diu stimulentur ; interim a ptyalismo, tam hic enim quam alibi obest, caute caventibus, confugiendum est. Regioni hepaticae modo hic vesicatoria applicata non sint affricandum est : hinc enim magna morbi levatio. Affrictus tempus admodum pro rerum diversitate diversum medico judicanti relinquendum est.

Vesicatoria, qualis modus operandi cunque sit, ut in acuta praecipitur, adhibita, plurimum prodesse constat.

Dyspepsia, fibraeque muscularis laxitas, morbi satellites indivulsi, quam bene tonica et stimulantia morbo occurrant, digitis quasi designant : haec autem caute utenda, ad mitiora enim, qualia sunt infusa amara, parvulae tincturae corticis Peruviani, radicisque columbo, superaddita quantitate, confugiendum. In victus tenuioris in acuta laudati vicem, cibus lautior, concoctu facilis aromatibusque scite conditus, sufficiens est. In India cibus cui nomen *curry* concoctu facilis, ex carne parvaeque vegetabilium portione conflatus, capsico,

co, curcuma, aliisque aromatibus bene conditus, quem una cum oryza comedunt, plurimum invalescit. Post cibum unus aut alter Madeirae aliûsve vini meraci cyathus profunt: potus communis vinum aut sacchari spiritus aqua diluta fit: cerevisia enim utentibus acescit.

Ad signa importuniora, praecipue tussim quae tam in acuta quam in vetusta plerumque torquet, compescenda, nihil opio, quod mirandum levamen plerumque affert, praestantius est.

Si morbus hicce auxiliis pervicax non cedat, in coelum mitius ac purius migrando, hydrargyro interim caeterisque remediis aliquandiu repositis, et denuo post aliquod temporis resumtis, aegrotus saepe convaluit.

Si haec votis parum respondeant; in aliquam Indiae Sinarumque regionem longinquam navigantibus res saepe feliciter cedit.

Diarrhoea, saepe mali comes, adeo importuna est, ut aegrum ad remedia astringentia saepius

pius adigat : haec vero, quippe que suppurationi haud leviter faveant, pessimos semper edunt effectus ; et nisi alvi proluvies tanta cum immanitate faeviat, ut vitae periculum ingruat, cane pejus et angue vitanda sunt. Hydrargyro abdomini affricato, lanulaeque postea indutae terga plerumque dat signum ingratum. Aegroto in equo aut curru exercitatio lenis pro viribus utenda, interimque a coeli intemperie caute cavendum.

Suppuratione exorta, tonica validiora et stimulantia, qualia sunt corticis Peruviani pulvis, vinum rubrum vel Madeirense utenda sunt. Abscessus extrorsum tumens quam primum scalpello incidendus est : si autem viam sibi in intestina edax patefaciat, laxantibus mitioribus, ne partis erosae hiatus justo citius agglutinetur, neve ductus communis choledochus, si hac forte pus ruat, oppiletur, leniter stimulanda sunt.

